

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1512

Vragen van de leden **Leijten** (SP), **Omtzigt** (CDA), **Kuiken** (PvdA) en **Verhoeven** (D66) aan de Minister-President, de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de paspoorthandel van Malta en de betrokkenheid van een professor van de Rijksuniversiteit Groningen* (ingezonden 30 december 2019).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (ontvangen 24 januari 2020).

Vraag 1

Wat is uw reactie op de recent openbaar gemaakte lijst van personen die de Maltese nationaliteit hebben gekregen tussen 2014 en 2018?¹

Antwoord 1

Maltese regelgeving vereist de jaarlijkse publicatie in de «*Government Gazette*» van de namen van alle personen die de Maltese nationaliteit hebben verkregen, inclusief buitenlandse investeerders.

Vraag 2

Hoe verhoudt deze lijst met meer dan 10.000 mensen zich, tot het door u genoemde rapport van de «Office of the regulator on the Individual Investor Programme» waaruit zou blijken dat tot november 2018, 961 mensen een paspoort hebben gekocht op Malta?²

Antwoord 2

Zoals in de beantwoording van vraag³ staat vermeld, zijn de gegevens in de recentelijk openbaar gemaakte lijst gebaseerd op de jaarlijkse publicatie in de «*Government Gazette*» van alle personen die de Maltese nationaliteit hebben gekregen. Dit kan bijvoorbeeld ook gaan om burgers die zijn genaturaliseerd na een huwelijk. Volgens het nieuwe jaarverslag van genoemd Office hebben

¹ <https://docs.google.com/spreadsheets/d/11EcfcP8Pe8d83b5TBijG74ZF1jxz5Crk1tbks8IN9c/edit#gid=0>

² Antwoord op eerder Kamervragen: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/11/27/beantwoording-vragen-over-paspoorthandel-op-malta>

³ <https://docs.google.com/spreadsheets/d/11EcfcP8Pe8d83b5TBijG74ZF1jxz5Crk1tbks8IN9c/edit#gid=0>

tot 1 juli 2019 1.198 vreemdelingen de Maltese nationaliteit gekregen op basis van de investeerdersregeling⁴.

Vraag 3

Bent u bekend met het feit dat in de afgelopen jaren o.a. de volgende personen een paspoort in Malta gekocht hebben:

- de Russische miljardair Boris Mints die in het Verenigd Koninkrijk gearresteerd is vanwege fraude en bij wie 500 miljoen euro aan bezittingen in beslag genomen zijn;⁵
- de Egyptenaar Mustafa Abdel Wadood, die voor een Amerikaanse rechtbank verklaard heeft schuldig te zijn aan fraude en witwassen en potentieel 125 jaar gevangenisstraf krijgt;⁶
- de Chinese miljardair Liu Zhongtian, die in de Verenigde Staten terecht staat voor 1,8 miljard dollar belastingontduiking wegens niet betalen van douaneheffingen;⁷
- De Russische miljardair Pavel Melnikov, die eilanden opgekocht had bij de Finse vloot en wiens eilanden door 400 Finse agenten zijn ontruimd;⁸
- De Israelisch/Russische tycoon Anatoly Hurgin, die door de Securities and Exchange Commission in de Verenigde Staten is aangeklaagd voor vijf zaken zoals het benadelen van zijn eigen aandeelhouders en ook in Israël al was aangeklaagd voor vergelijkbare zaken nog voordat hij een Maltees paspoort kreeg?⁹

Antwoord 3

De hierboven genoemde namen komen voor op de lijst waarnaar in vraag 1 wordt verwezen. Het kabinet acht de verkoop van paspoorten aan niet-EU burgers, die onder verdenking staan van misdrijven, ongewenst. Deze regeling heeft momenteel de aandacht van de Maltese politiek. Het Kabinet volgt de ontwikkelingen nauwgezet.

Vraag 4

Bent u bekend met het feit dat Daphne Caruana Galizia, de journaliste die in oktober 2017 met een autobom om het leven gebracht is, gewaarschuwd had voor Hurgin¹⁰ en Ziu¹¹?

Antwoord 4

Ja, op haar website, www.daphnecaruanagalizia.com, heeft zij op 20 mei 2016 eerst over Zhongtian Liu (ervan uitgaande dat met Ziu in vraag 4 Liu Zhongtian in vraag 3 wordt bedoeld) bericht en vervolgens op 21 augustus 2016 over Anatoly Hurgin.

Vraag 5

Herinnert u zich dat de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) waarschuwde voor deze paspoorthandel? Welke concrete acties heeft u ondernomen na die waarschuwing van de AIVD en welke resultaten heeft dat tot nu toe opgeleverd?

⁴ Sixth Annual report on the Individual Investor Programme of the Government of Malta (1th July 2018 – 30 June 2019), november 2019.

⁵ <https://theshiftnews.com/2019/09/17/rigorous-system-in-place-identity-malta-says-despite-arrests/> en <https://timesofmalta.com/articles/view/londons-high-court-freezes-maltese-passport-buyers-assets.734860>

⁶ <https://theshiftnews.com/2019/08/08/no-answers-on-what-malta-is-doing-with-mustafa-abdel-wadood/> en <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-06-28/abraaj-executive-abdel-wadood-pleads-guilty-to-conspiracy>

⁷ <https://timesofmalta.com/articles/view/chinese-billionaire-with-maltese-passport-indicted-in-us.726178>

⁸ <https://www.nytimes.com/2018/10/31/world/europe/sakkiluoto-finland-russian-military.html> en <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2303489-wat-is-de-rol-van-deze-nederlandse-hoogleraar-bij-omstreden-paspoorthandel.html>

⁹ <https://theshiftnews.com/2019/10/18/fifth-malta-cash-for-passports-client-charged-with-financial-crime-this-year/>

¹⁰ <https://daphnecaruanagalizia.com/2016/08/owner-israeli-phone-surveillance-hacking-software-intelligence-operation-buys-maltese-passport-citizenship/>

¹¹ <https://daphnecaruanagalizia.com/2016/05/chinese-aluminium-billionaire-gets-european-union-passport-vote-maltas-general-elections/>

Antwoord 5

Ik verwijs naar de brief aan uw Kamer van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 5 november 2019 (ref. kamerstuk 30 573, nr. 177). Daarin is vermeld dat het zorgelijk is indien de Maltese regeling risico's oplevert voor de (nationale) veiligheid en openbare orde in andere EU lidstaten. Belangrijk is daarom dat bij regelingen van lidstaten waarbij nieuwe ingezetenen het recht krijgen om vrij binnen de EU te reizen (zoals de paspoortregeling van Malta) een toets op gevaar voor (nationale) veiligheid en openbare orde wordt uitgevoerd.

De Europese Commissie heeft naar aanleiding van haar rapport over Investor Citizenship and Residence Schemes van 23 januari 2019 aangegeven dat zij de hierboven genoemde investeerdersregelingen zal monitoren. Bovendien heeft zij een expertgroep in het leven geroepen, waaraan Nederland deelneemt, die de risico's van deze regelingen nader onderzoekt. Naar aanleiding daarvan bereidt de Commissie een gezamenlijke, juridisch niet bindende, set van veiligheidschecks voor om risico's op het gebied van veiligheid, witwassen en corruptie tegen te gaan. Op basis van de uitkomst van dit initiatief van de Commissie wil het Kabinet de dialoog – bij voorkeur op EU-niveau – over genoemde regelingen aangaan.

Vraag 6

Herinnert u zich dat u aangaf dat Malta zelf heeft aangegeven dat de due diligence bij de uitgifte van de paspoorten gewaarborgd is? Deelt u de mening dat dat niet het geval is en kunt u uw antwoord onderbouwen?¹²

Antwoord 6

Zoals in het desbetreffende antwoord ook is aangegeven, is dit geen garantie dat er geen paspoort wordt afgegeven aan personen die elders worden verdacht van of zijn veroordeeld voor ernstige strafbare feiten.

Vraag 7, 8

Op welke wijze voert u de aangenomen motie-Verhoeven/Omtzigt¹³ uit die de regering verzoekt «de deplorabele staat van de rechtsstaat in Malta bij de Europese top aan de orde te brengen en met gelijkgezinde lidstaten een publieke verklaring uit te vaardigen die Malta oproept om de aanbevelingen van de Venetië-Commissie – waarom Malta zelf gevraagd heeft – GRECO en MONEYVAL spoedig uit te voeren, en de Kamer hierover en over de reactie van Malta te informeren»? Wat heeft u gedaan om deze verklaring opgesteld te krijgen?

Wat heeft de Minister-President besproken met Minister-President Joseph Muscat van Malta tijdens hun uitgebreide onderhoud op de Europese top? Zijn er daar toezeggingen gedaan?¹⁴

Antwoord 7, 8

Zoals reeds gemeld in het verslag van de Europese Raad van 12 en 13 december jl. heeft de Minister-President, in lijn met de motie Verhoeven/Omtzigt over de rechtsstaat in Malta (motie nr. 1497 d.d. 10 december 2019), zijn Maltese evenknie aangesproken over de situatie omtrent de rechtsstaat in Malta. De Minister-President heeft de zorgen van het kabinet en het parlement daarbij overgebracht. De Maltese premier gaf aan dat stappen zijn gezet in het moordonderzoek en dat Malta is begonnen met het uitvoeren van de aanbevelingen van de Raad van Europa. Hij verzekerde verder dat er een strikte scheiding is tussen zijn kantoor en het strafproces. In reactie op het idee een publieke verklaring uit te brengen over de rechtsstaat in Malta, gaven de gelijkgezinde landen aan nu eerst de in gang gezette processen van de Commissie en de Raad van Europa hun werk te willen laten doen.

¹² <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2019/11/27/beantwoording-vragen-over-paspoorthandel-op-malta/beantwoording-vragen-over-paspoorthandel-op-malta.pdf>

¹³ Kamerstuk 21 501-20, nr. 1497

¹⁴ <https://www.telegraaf.nl/nieuws/2047274220/malta-paria-op-eu-top>

Vraag 9

Bent u ervan op de hoogte dat de internationale organisatie voor onderzoeksjournalisten Joseph Muscat hebben aangewezen als de meest corrupte persoon van 2019?¹⁵

Antwoord 9

Ja.

Vraag 10

Heeft het feit dat Muscat aangewezen is als meest corrupte persoon van 2019 en het feit dat het Europees parlement om zijn aftreden gevraagd heeft, nog enig gevolg voor de andere 26/27 regeringsleiders van de EU? Zo ja, welke en zo nee, waarom niet?¹⁶

Antwoord 10

Bovenstaande heeft betrekking op Malta. Hoewel er geen directe gevolgen zijn voor de andere regeringsleiders in de EU onderstrepen de ontwikkelingen in Malta wel dat de rechtsstaat ook binnen de EU onze voortdurende aandacht behoeft.

Vraag 11

Klopt het dat professor Kochenov nog in november op een gala van de paspoortenfirma Henley&Partners is geweest? Hoe ziet u dit in het kader van het lopende onderzoek naar de belangenverstrengeling van deze professor?¹⁷

Antwoord 11

Van de RUG is begrepen dat de heer Kochenov op 11-13 november 2019 aanwezig is geweest en een bijdrage heeft geleverd aan de door Henley&Partners georganiseerde «Global Citizenship Conference». De eventuele aanwezigheid van de heer Kochenov op het gala wordt meegenomen in het onderzoek. Het is aan medewerkers van instellingen om zelf een afweging te maken of, en zo ja in welke hoedanigheid, zij deelnemen aan activiteiten. Dat naar een specifieke medewerker een onderzoek wordt verricht doet aan dit uitgangspunt niet af. Van de RUG heb ik echter begrepen dat de universiteit de heer Kochenov te verstaan heeft gegeven zijn activiteiten met betrekking tot Malta op te schorten gedurende het onderzoek. Dit laat onverlet dat het kabinet weinig begrip heeft voor de eerdere keuze die de medewerker in onderhavig geval heeft gemaakt.

Vraag 12

Was hij hier aanwezig als professor van de universiteit Groningen of in een andere capaciteit? Wie heeft deze reis betaald? Acht u het gepast dat hij hier aanwezig was en wilt u die vraag ook doorgeven aan de Rijksuniversiteit Groningen?

Antwoord 12

De Minister van OCW heeft aan de RUG gevraagd deze vragen mee te nemen in het onderzoek naar nevenwerkzaamheden en nevenbelangen van de heer Kochenov. Over de vraagstelling van dit onderzoek is uw Kamer geïnformeerd in de antwoorden op Kamervragen van de leden Omtzigt en Van der Molen (kenmerk: 2019Z26165).

Vraag 13

Kunt u aangeven welke informatie u mist om eerdere Kamervragen binnen de gestelde tijd te beantwoorden?¹⁸

¹⁵ https://www.occrp.org/en/poy/2019/?fbclid=IwAR2dyVWB1au8JpFma46h0ekH_h0pv5iSsBt69gkI0WgyK2dPBBrpD6zf1cU

¹⁶ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2019-0103_NL.html

¹⁷ Antwoorden op eerder Kamervragen: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/12/20/antwoord-op-schriftelijke-vragen-over-de-controversiele-paspoortprofessor-kochenov-door-de-rijksuniversiteit-groningen> en <https://twitter.com/pcaruanagalizia/status/1210904256812847104?s=20>

¹⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/12/13/uitstelbericht-kamervragen-over-de-aankoop-van-maltese-paspoorten-door-spionnen-fraudeurs-mensenhandelaren-en-belastingontduikers>

Antwoord 13

Refererend aan de vragen van de leden Groothuizen, Den Boer en Verhoeven (allen D66) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken, Justitie en Veiligheid, Financiën, Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over paspoorthandel op Malta, met kenmerk 2019Z18606, die werden ingezonden op 8 oktober 2019, wil ik u meedelen dat die vragen niet binnen de gestelde termijn konden worden beantwoord. De reden hiervoor is dat beantwoording van de set van 30 vragen een grondig onderzoek en daarna ook interdepartementale afstemming vereiste.

Vraag 14

Kunt u deze vragen een voor een en binnen twee weken beantwoorden?

Antwoord 14

In verband met de brede interdepartementale afstemming vindt de beantwoording enkele dagen later plaats dan verzocht.